

Sygn. akt II UK 87/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku Z. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 czerwca 2013 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 września 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 25 września 2012 r. oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 28 grudnia 2011 r., który zmienił decyzję pozwanego z 29 kwietnia 2011 r. i ustalił wnioskodawcy Z. D. prawo do emerytury pomostowej. Spór dotyczył okresu pracy wymaganego do emerytury pomostowej. Pozwany nie uwzględnił między innymi okresów pracy wnioskodawcy na statkach morskich w żegludze międzynarodowej u armatora zagranicznego, gdy był zatrudniany za pośrednictwem [...] Agencji [...] (od 22 kwietnia 1988 r. do 12 kwietnia 1989 r., od 11 września 1989 r. do 18 lipca 1990 r. i od 19 października 1990 r. do 4 maja 1992 r.). Sąd pierwszej instancji ustalił, że z tytułu tego zatrudnienia [...]A[...] uiszczala składki na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy i pozwany zaliczył te okresy pracy jako okresy składkowe. Wnioskodawca spełnił warunki stażowe do emerytury pomostowej; wykonywał

przez wymagany okres 15 lat pracę w szczególnych warunkach (pkt 23 załącznika do ustawy o emeryturach pomostowych). Ustawa o emeryturach pomostowych, ani wcześniejsze ustawy, czyli z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników oraz rozporządzenie wykonawcze dot. pracy w szczególnych warunkach z 7 lutego 1983 r., jak również obecna ustawa emerytalna z 17 grudnia 1998 r., nie wykluczają pracy wykonywanej za granicą. Przepis art. 6 ust. 2 lit. d ustawy emerytalnej pozwala zaliczyć do okresów składkowych również okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce. Nie inaczej było poprzednio, gdyż w myśl § 6 ust. 2 uchwały RM nr 123 z 3 września 1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich u pracodawców zagranicznych, jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, obowiązana była przekazać na konto ZUS miesięcznie kwotę odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego, celem refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Korzystne dla wnioskodawcy rozstrzygnięcie uzasadnia też orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyroki w sprawach: II UK 329/09; II UK 5/10; II UKN 500/00; II UK 196/02) i stanowisko, że okresy pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacania składek w Polsce. W apelacji pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego i procesowego, w szczególności iż ubezpieczony nie był w spornych okresach pracownikiem w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, natomiast [...] Agencja [...] nie może być uznana za płatnika składek w rozumieniu tej ustawy. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji zauważył między innymi, że kręgu pracodawców - płatników nie można zawężyć do aktualnie płacących składki za pracę w szczególnych warunkach, uprawniającą do emerytury pomostowej, gdyż w sprawie znaczenie mają okresy sprzed ustawy o emeryturach pomostowych (1 stycznia 2009 r.). Dotyczy to również kwestii samego ubezpieczenia, pracy w szczególnych warunkach i zaświadczeń o pracy w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny potwierdził, że przepisy ustawy o

emeryturach pomostowych nie zawierają wymogu, aby praca w szczególnych warunkach była wykonywana przez ubezpieczonych tylko w Polsce. Po doliczeniu wnioskodawca miał wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach i spełniał pozostałe przesłanki prawa do emerytury pomostowej.

Pozwany we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podał co następuje. „W sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce przy ich stosowaniu, a mianowicie: czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 51 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych można zastosować te przepisy w przedmiotowej sprawie i zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy taki marynarz jest w kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Wobec powyższego, w świetle przedstawionego stanu faktycznego i prawnego sprawy – zdaniem organu rentowego, zachodzi potrzeba wykładni przez Sąd Najwyższy zaskarżonych przepisów prawa materialnego. Wskazana kwestia prawna nie jest jednostkowym przypadkiem, a zatem jej rozstrzygnięcie będzie miało istotny wpływ na rozpoznania podobnych spraw w przyszłości, a także doprecyzowanie obowiązujących w tym zakresie przepisów przez ustawodawcę. Biorąc po uwagę całokształt sprawy ZUS uznając, że skarga kasacyjna jest w pełni uzasadniona, wnosi jak na wstępie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Treść wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (wyżej *in extenso*) nie pozwala stwierdzić zasadnej podstawy przedsądu i dlatego wniosek nie został uwzględniony.

Jedynie hasłowo wniosek odwołuje się do podstaw przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Pierwsza nie spełnia się dlatego, że istotne zagadnienie prawne nie zostało w ogóle sformułowane, ani tym bardziej przedstawione. Chodzi wszak o problem juretycznie doniosły, opracowany na podstawie analizy prawa,

orzecznictwa, a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący może stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy.

To samo odnosi się do warunków drugiej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż nie każda wątpliwość czy potrzeba wykładni przepisów uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania. Warunkiem tej podstawy są kwalifikowane wątpliwości w zakresie wykładni przepisu, czyli wątpliwości poważne lub wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżący we wniosku całkowicie pomija wykładnię przepisów, którą przedstawiły w tej sprawie Sady pierwszej i drugiej instancji, odwołując się nawet do orzecznictwa Sądu Najwyższego. Tymczasem wniosek skarżącego poprzestaje tylko na samym zgłoszeniu potrzeby wykładni i nie wykazuje na czym miałyby polegać poważne wątpliwości w wykładni, przy czym w pierwszej kolejności powinien odnieść się do wykładni jaką na podstawie przepisów prawa pozytywnego przedstawiły Sady w tej sprawie. Skarżący tego nie czyni. We wniosku wymaga natomiast wykładni określonych przepisów i treść wniosku nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa, co zresztą leży u podstaw rozstrzygnięcia w sprawie. Zwykła wykładnia prawa nie stanowi podstawy przedsądu, wszak skarga kasacyjna nie miałaby wówczas granic i postępowanie kasacyjne stałoby się kolejną (powszechną) instancją (trzecią).

Innymi słowy wniosek sprowadza się do oceny rozstrzygnięcia w konkretnej sprawie i pytania czy okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika, może być okresem pracy wymaganym do emerytury pomostowej. Takie zredukowanie zagadnienia (po wykluczeniu istotnego zagadnienia prawnego i podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oznacza, że chodzi w istocie o kontrolę rozstrzygnięcia w sprawie, czyli o podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., do której jednak wniosek nie odwołuje się, nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (czym innym jest sformułowanie we wniosku *in fine* „skarga kasacyjna jest w pełni uzasadniona”).

Z tych motywów – z braku zasadnej podstawy przedsądu – orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.